

Sygn. akt I ACa 448/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jan Kremer (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Górczanowska SSO del. Izabella Dyka
Protokolant:	sekretarz sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy ze skargi R. K. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 czerwca 2011r., sygn. I ACa 405/11 w sprawie z powództwa R. K. przeciwko B. P. (1) i Skarbowi Państwa - Starości (...), Gminie S. o ustalenie

1. **oddala skargę;**

2. **zasądza od skarżącej R. K. na rzecz B. P. (1) i Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwoty po 2 400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;**

3. **przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie adwokatowi P. Ś. (Kancelaria Adwokacka ul. (...) w K.) kwotę 8 856 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych) w tym 1 656 zł podatku VAT tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej skarżącej w postępowaniu wywołanym skargą o wznowienie postępowania;**

Sygn. akt I ACa 448/13

UZASADNIENIE

Skarżąca R. K. w skardze z dnia 9 kwietnia 2013 r., uzupełnionej w pismach z dnia 23 kwietnia 2013 r. i 29 kwietnia 2013 r., domagała się wznowienia postępowania w sprawie z jej powództwa przeciwko pozwanym B. P. (1), Skarbowi Państwa – Starości (...) i Gminie S., zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 czerwca 2011 r., sygn. akt I ACa 405/11 oddalającym apelację powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 15 grudnia 2010 r., sygn. akt I C 2830/09, oddalającego powództwo R. K. o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c., że podstawa zwrotu nieruchomości spadkobiercom B. i S. F. przez pozwaną Gminę S. jest niewłaściwa z tego powodu, że umowa sprzedaży tej nieruchomości składającej się z dz. nr (...) w S. przy dawnej ul. (...), zawarta w dniu 17 lipca 1974 r. w formie aktu notarialnego, sporządzonego w (...) Sądu Rejonowego w Sandomierzu Rep. A (...) przed asesorem J. K. pomiędzy S. i B. F. a Skarbem Państwa reprezentowanym przez Naczelnika Miasta S., została oparta

na niewłaściwej podstawie wywłaszczenia, pozostającej w sprzeczności z prawomocną decyzją Prezydium (...) z dnia 6 września 1973 r. nr (...) o zatwierdzeniu ogólnego planu zagospodarowania terenu inwestycji - terenu sektora (...) na S. w S., zgodnie z którym przebieg piesze oraz podjazd dla wózków dziecięcych do Przychodni (...) miał znajdować się nie od ul. (...), ale od ul. (...), czyli o ustalenie, że decyzja o zwrocie nieruchomości została wydana bez podstawy prawnej; przeniesienie własności działki nr (...) na spadkobierców byłych właścicieli jest bezskuteczne z powodu wady, jaką dotknięta jest decyzja o zwrocie nieruchomości - z powodu jej niewykonalności.

Skarżąca wniosła o zmianę wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 29 czerwca 2011 r. i uwzględnienie żądania pozwu, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego z dnia 15 grudnia 2010 r. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Nadto pełnomocnik skarżącej wniosł o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonego skarżącej w postępowaniu wywołanym wniesioną skargą, które nie zostały pokryte w jakiegokolwiek części.

Skarżąca podniosła, że żądanie wznowienia postępowania ma oparcie w przesłankach zawartych w art. 403 § 2 k.p.c., a to wobec istnienia nowych środków dowodowych nieznanymi Sądowi orzekającemu w toku wspomnianego postępowania w postaci: 1/ wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 listopada 2012 r. sygn. akt I ACa 1015/12 ustalającego, że umowa sprzedaży przedmiotowej nieruchomości zawarta pomiędzy B. i S. F., a Skarbem Państwa działającym przez Naczelnika Miasta S. w dniu 17 lipca 1974 r. jest nieważna; 2/ decyzji Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z 28 stycznia 2013 r., znak (...)

stwierdzającej nieważność decyzji o zwrocie na rzecz spadkobierców B. i S. F. przedmiotowej nieruchomości. W ocenie skarżącej te okoliczności mogłyby mieć wpływ na treść wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 15 grudnia 2010 r. sygn. akt I C 2830/09 oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 czerwca 2011 r., sygn. akt I ACa 405/11, gdyż z motywów zawartych w uzasadnieniach tych wyroków wynika, że oddalenie powództwa wytoczonego przez skarżącą powództwa nastąpiło między innymi powodu dokonanego przez Sąd obu instancji ustalenia, że umowa sprzedaży nieruchomości z dnia 17 lipca 1974 r. mocą której B. i S. F. sprzedali przedmiotową nieruchomość na rzecz Skarbu Państwa jest ważna.

B. P. (1) w odpowiedzi na skargę wniosła o odrzucenie skargi ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od skarżącej na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarb Państwa – Starosta (...) zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa w odpowiedzi na skargę wniosł o odrzucenie skargi ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od skarżącej na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił, co następuje:

Powódka R. K., w ostatecznie zmodyfikowanym żądaniu pozwu domagała się ustalenia na podstawie art. 189 k.p.c., że podstawa zwrotu nieruchomości spadkobiercom B. i S. F. przez pozwaną Gminę S. jest niewłaściwa z powodu oparcia umowy sprzedaży nieruchomości oznaczonej jako dz. nr (...) w S. przy dawnej ulicy (...) na niewłaściwej podstawie wywłaszczenia, pozostającej w sprzeczności z prawomocną decyzją (...) o zatwierdzeniu ogólnego planu zagospodarowania terenu inwestycji – terenu sektora nr (...) na S. w S., zgodnie z którym przebieg piesze oraz podjazd dla wózków dziecięcych do przychodni miał znajdować się nie od ulicy (...), ale od ulicy (...), czyli o ustalenie, iż decyzja o zwrocie nieruchomości została wydana bez podstawy prawnej; że przeniesienie własności działki nr (...) na spadkobierców byłych właścicieli jest bezskuteczne z powodu wady, jaką dotknięta jest decyzja o zwrocie – z powodu jej niewykonalności.

Uzasadniając powództwo powódka podała, że w umowie sprzedaży nieruchomości z dnia 17 lipca 1974 r. jest błąd, który wykorzystali byli właściciele występując o zwrot. Powódka wskazała, że w paragrafie 2 tej umowy widnieje zapis o treści: „Strony składają prawomocną decyzję Prezydium (...) z dnia 6 września 1973 roku nr (...) o zatwierdzeniu ogólnego planu zagospodarowania terenu inwestycji, z której wynika, że sprzedawana nieruchomość przeznaczona jest pod budowę dojścia pieszego i dojazdu dla wózków dziecięcych do Przychodni (...)”. Zdaniem powódki z załączonej do aktu notarialnego decyzji wynika, że nieruchomość zakupiono na inny cel niż wskazano w umowie.

Cel wywłaszczenia został natomiast określony przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w S. dnia 6 września 1973 roku w decyzji nr(...)o zatwierdzeniu ogólnego planu zagospodarowania terenu inwestycji, na podstawie której zatwierdzono plan realizacyjny zagospodarowania sektora(...) na S. w S.. W rzeczywistości dojście piesze i dojazd dla wózków zaprojektowano od ulicy (...), a nie od ulicy (...) i taki właśnie cel leżał u podstaw postępowania wywłaszczeniowego, co winno mieć wyraz w treści stosunku prawnego wynikającego z aktu notarialnego z dnia 17 lipca 1974 roku. Interes prawny w wytoczeniu powództwa powódka upatrywała w przepisie art. 138 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami, zgodnie z którym najem, dzierżawa lub użyczenie zwracanej nieruchomości wygasa z mocy prawa z upływem 3 miesięcy od dnia, w którym decyzja o zwrocie wywłaszczonej nieruchomości stała się ostateczna. Wskazała bowiem, że z pozwaną Gminą S. łączył ją stosunek najmu lokalu użytkowego w nieruchomości wywłaszczonej zwróconej spadkobiercom byłych właścicieli decyzją Starosty (...) z dnia 31 maja 2000 roku, utrzymaną w mocy decyzją Wojewody (...) z dnia 28 września 2000 roku.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 15 grudnia 2010 r. sygn. akt I C 2830/09 oddalił powództwo R. K. i orzekł o kosztach procesu oraz kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce przez adwokata z urzędu.

Sąd Okręgowy ustalił, że umową sprzedaży zawartą w formie aktu notarialnego w dniu 17 lipca 1974 roku, sporządzoną w Państwowym Biurze Notarialnym w S. przed asesorem J. R. A. Nr (...) B. i S. małżonkowie F. (spadkodawcy pozwanej w sprawie – B. P. (1)) zbyli na rzecz Skarbu Państwa w trybie ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, nieruchomość położoną w S. przy ulicy płk. S. (...) (obecnie ulica (...)), oznaczoną jako dz nr (...) o powierzchni 82m². Decyzją Prezydium (...) w S. z dnia 6 września 1973 roku nr (...)o zatwierdzeniu ogólnego planu zagospodarowania terenu inwestycji, nieruchomość stanowiąca przedmiot sprzedaży przeznaczona była pod budowę dojścia pieszego i dojazdu dla wózków dziecięcych do Przychodni (...) od ul. (...). Nieruchomość ta została zbyta za odszkodowaniem ustalonym na kwotę 89.328 złotych. Decyzja nr (...)została wydana na podstawie sporządzonego projektu techniczno-administracyjnego dla zagospodarowania sektora XVIII S. w S.. Ustalił, że choć na przedmiotowej nieruchomości Skarb Państwa w latach 1974-1975 poczynił nakłady, to ostatecznie nie skonkretyzował się cel wywłaszczenia przedmiotowej nieruchomości w postaci „budowy dojścia pieszego i dojazdu dla wózków dziecięcych do Przychodni (...)”. Wywłaszczoną nieruchomość wykorzystano niezgodnie z tym celem, gdyż istniejący w dniu wywłaszczenia budynek rozbudowano i nadbudowano tak, że stanowi on część trzykondygnacyjnego budynku administracyjno-usługowego usytuowanego w części na działce wywłaszczonej i w części na sąsiedniej działce nr (...).

W konsekwencji na mocy decyzji z dnia 31 maja 2000 r., znak GN.II. (...) Starosta (...) nakazał zwrócić na rzecz poprzedniego współwłaściciela B. F. w 5/8 częściach oraz spadkobierców poprzedniej właścicielki S. F., tj. B. P. (1) w 1/8 części, J. F. w 1/8 części i T. F. w 1/8 części przedmiotową nieruchomość, wywłaszczoną na rzecz Skarbu Państwa aktem notarialnym Rep. A nr (...) z dnia 17 lipca 1974 roku w trybie art. 6 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości z przeznaczeniem „pod budowę dojścia pieszego i dojazdu dla wózków dziecięcych do Przychodni (...)”, wykorzystanej niezgodnie z celem wywłaszczenia. Powyższe rozstrzygnięcie zostało utrzymane w mocy ostateczną decyzją Wojewody (...) z dnia 28 września 2000 roku, znak GN. VI- (...). Decyzje te zostały podtrzymane przez orzeczenia sądów administracyjnych. Następnie Sąd Okręgowy ustalił, że powódkę i jej małżonka łączyła z administratorem budynku należącego do Gminy S. - Zakładem (...) Sp. z o.o. w S. umowa najmu z dnia 15 marca 2000 r. Na jej podstawie R. K. i jej małżonek wynajmowali od dnia 1 lipca 1999 roku na czas nieokreślony lokal w budynku położonym na wywłaszczonej nieruchomości o powierzchni 57m² z przeznaczeniem na prowadzenie (...) na preferencyjnych zasadach finansowych. Współwłasność zwróconej nieruchomości została zniesiona i jedynym jej właścicielem uwidocznionym w księdze wieczystej KW Nr (...) stała się pozwana B. P. (1). Z upływem 3 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji o zwrocie wywłaszczonej nieruchomości wygasły wszelkie umowy najmu dotyczącej zwracanej nieruchomości. W związku z tym B. P. (1) zażądała od powódki opuszczenia zajmowanego lokalu. Prawomocnym wyrokiem Sąd Rejonowy w Sandomierzu orzekł eksmisję powódki i jej męża z tego lokalu.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy wyjaśnił, że powództwo podlegało oddaleniu, gdyż po pierwsze powódka zmierzała do ustalenia pewnego faktu tj. celu wywłaszczenia wbrew treści aktu notarialnego z dnia 17 lipca 1974 r. , a nie prawa czy stosunku prawnego jak tego wymaga przepis art. 189 k.p.c., po drugie powódka nie wykazała interesu

prawnego. W ocenie Sądu Okręgowego powoływany przez nią przepis art. 138 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami jako podstawa uzasadnienia jej interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. jest niezasadny, gdyż że zgodnie z tym przepisem prawo powódki do najmu do tego lokalu wygasło z upływem 3 miesięcy od dnia kiedy decyzja o zwrocie przedmiotowej nieruchomości stała się ostateczna. W ocenie Sądu Okręgowego obecnie sytuacja prawna i faktyczna po stronie powodowej jest taka, że nie łączy ją z pozwaną żaden stosunek obligacyjny, który byłby zagrożony, nadto powódce nie przysługuje prawo własności ani żadne ograniczone prawo rzeczowe do nieruchomości zwróconej następcom prawnym małżonków F.. Zatem nie istnieje więc po stronie powódki żadne uprawnienie, które działaniem pozwanej byłoby zagrożone i wymagało ochrony w zainicjowanym procesie. Dodatkowo Sąd Okręgowy stwierdził, że powódka nie ma interesu prawnego w żądaniu ustalenia bezskuteczności przeniesienia własności dz. nr 1128 na spadkobierców byłych właścicieli z powodu niewykonalności decyzji o zwrocie, gdyż powódka nie była żadną ze stron tej decyzji.

Rozpoznając sprawę w wyniku apelacji powódki, podnoszącej zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych oraz naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., 102 k.p.c. oraz przepisu § 6 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. o opłatach za czynności adwokackie, Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 29 czerwca 2011 r., sygn. akt I ACa 405/11 oddalił apelację jako niezasadzoną. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji, opierając na nich swoje rozstrzygnięcie. Zwrócił uwagę na kwestię dopuszczalności drogi sądowej. W tym kontekście wskazał, że choć zainicjowana przez powódkę sprawa zmierza w swych konsekwencjach do wzruszenia decyzji administracyjnej o zwrocie spornej nieruchomości, to mając na uwadze wynikającą z art. 1 k.p.c. zasadę domniemania dopuszczalności drogi sądowej należy przyjąć istnienie tej przesłanki procesowej, mając na uwadze przede wszystkim okoliczność, iż pozew dotyczył treści umowy cywilno-prawnej. Wyjaśnił, że dokumenty załączone do pisma procesowego z dnia 13 grudnia 2010 r. na poparcie twierdzeń, że akt notarialny z dnia 17 lipca 1974 r. nie został podpisany przez notariusza wbrew wymogom obowiązującego wówczas prawa o notariacie, wbrew zarzutowi powódki, nie uzasadniały otwarcia zamkniętej rozprawy, tym bardziej że zostały już przedstawione wraz z pozwem. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy trafnie oddalił powództwo, gdyż powódka opiera je na art. 189 k.p.c. sugerując, że chodzi o ustalenie, jednak w rzeczywistości chodzi o zmianę treści umowy z dnia 17 lipca 1974 r. w zakresie celu zawarcia tej umowy. Powódka w istocie zmierzała do tego, by w wyniku wyroku sądowego nastąpiło usankcjonowanie innego niż wskazano w umowie przeznaczenia przedmiotowej nieruchomości. Tymczasem przedmiotowa umowa została zawarta w trybie wywłaszczeniowym, zatem zmiana podstawy faktycznej wywłaszczenia mogła mieć miejsce tylko poprzez zawarcie aneksu do tej umowy bądź wydania decyzji administracyjnej o wywłaszczeniu. Zarówno ówczesne jak i obecne przepisy nie przewidują w takim stanie faktycznym zmiany umowy poprzez orzeczenie wyrokiem sądowym. Stwierdził, że choć powódka w pozwie wskazała na wystąpienie w umowie z dnia 17 lipca 1974 r. istotnego błędu w zakresie celu nabycia spornej nieruchomości a tym samym przecząc następcej zmianie przeznaczenia tej nieruchomości (w stosunku do przeznaczenia określonego w tej umowie), to z decyzji z 6 września 1973 r. o zatwierdzeniu terenu sektora nr (...) na S., na którą powołały się strony umowy z dnia 17 lipca 1974 r. nie wynika cel wywłaszczenia tej nieruchomości pod zabudowę budynkiem administracyjnym. W konsekwencji w momencie zawierania tej umowy nie istniał inny cel nabycia tejże nieruchomości, aniżeli w niej określony tj. w celu budowy przejścia pieszego i dojazdu dla wózków dziecięcych do Przychodni (...). Sąd Apelacyjny zaaprobował pogląd Sądu I instancji, że o oddaleniu powództwa zdecydował fakt zamiaru powódki do ustalenia wbrew art. art. 189 k.p.c. nie prawa lub stosunku prawnego, lecz faktu, który nie mógł mieć charakteru prawotwórczego. Fakt ten nie wynikał z treści decyzji z dnia 6 września 1973 r., na którą powołano się w umowie z dnia 17 lipca 1974 r. , a w konsekwencji nie istniał on w momencie zawierania tej umowy skoro zmiana przeznaczenia tej nieruchomości nastąpiła już po jej zawarciu. Podzielił również zapatrywanie Sądu Okręgowego, że powódka nie wykazała interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. skoro jej prawo najmu wygasło wobec tego, że decyzja o zwrocie stała się ostateczna i od tego momentu upłynął już okres 3 miesięcy. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nawet przy założeniu, że podstawa faktyczna wywłaszczenia była inna niż wymieniona w umowie z dnia 17 lipca 1974 r. to i tak prawo najmu powódki nie powstałoby automatycznie skoro wcześniej wygasło. Końcowo Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że powództwo skierowane w stosunku do Skarbu Państwa podlegało oddaleniu z powodu braku

przymiotu legitymacji procesowej biernej, gdyż przed wydaniem decyzji o zwrocie przedmiotowej nieruchomości jej właścicielem na skutek komunalizacji była pozwana Gmina, a zatem ona była legitymowana biernie w tym procesie.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 3 lutego 2012 r. sygn. akt III CSK 7/12 odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 czerwca 2011 r., orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego oraz o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

Po prawomocnym zakończeniu omówionej sprawy, Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt I ACa 1015/12 zmienił zaskarżony przez powodową Gminę Miejską S. wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 22 maja 2012 r. sygn. akt I C 2347/11 w ten sposób, że ustalił, że umowa sprzedaży nieruchomości objętej księgą wieczystą Sądu Rejonowego w Sandomierzu Nr (...) położonej w S. oznaczonej jako działka nr (...) w S. o powierzchni 84 m², zawarta pomiędzy B. i S. F., a Skarbem Państwa działającym przez Naczelnika Miasta S. w dniu 17 lipca 1974 r. jest nieważna oraz orzekł o kosztach postępowania. Jak wynika z pisemnego uzasadnienia wydanego wyroku, strona powodowa Gmina Miejska S. w pozwie skierowanym przeciwko B. P. (2) będącej następcą prawnym B. i S. F. domagała się ustalenia, że umowa sprzedaży nieruchomości położonej w tym mieście stanowiącej działkę nr (...) o pow. 84m.kw., dla której Sąd Rejonowy w Sandomierzu prowadzi księgę wieczystą nr (...), zawarta w dniu 17 lipca 1974 r. między B. i S. F. jako sprzedającymi a Skarbem Państwa działającym przez Naczelnika Miasta S. jako kupującym, jest nieważna wobec niezachowania formy aktu notarialnego, przedmiotowa umowa nie została bowiem podpisana przez asesora notarialnego przez którym pisemne oświadczenia złożyły strona kupująca i strona sprzedająca. Sąd Apelacyjny rozpoznając apelację powodowej gminy od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 22 maja 2012 r. sygn. akt I C 2347/11 oddalającego powództwo, uznał że wywiedzione w apelacji zarzuty są słuszne i przemawiają za zmianą zaskarżonego wyroku, prowadząc do uwzględnienia powództwa o ustalenie że nie doszło do zawarcia tej przedmiotowej umowy i tym samym nie nastąpił skutek prawny w postaci przejścia własności nieruchomości na rzecz kupującego. Sąd Apelacyjny podkreślił, że ustalenie nieważności umowy na drodze sądowej w drodze powództwa z art. 189 k.p.c. pozwoli na wyeliminowanie z obrotu prawnego decyzji administracyjnych o zwrocie nieruchomości, do wywłaszczenia której w istocie nigdy nie doszło. Wydanie wypisów aktu notarialnego spełniającego wymogi przewidziane w art. 110 Prawa o notariacie, a więc zaopatrzonego podpisem nie może sanować braku zachowaniu formy szczególnej zastrzeżonej pod rygorem nieważności tj. formy aktu notarialnego dla oryginału, który nie został sporządzony przez notariusza. W ocenie Sądu Apelacyjnego skoro oryginał dokumentu obejmującego umowę sprzedaży nieruchomości nie został podpisany przez notariusza to nie spełnia wszystkich wymogów dla aktu notarialnego, a mianowicie niezbędnego elementu z art. 92 § 1 pkt. 9 Prawa o notariacie, wobec czego forma aktu notarialnego zastrzeżona w art. 158 k.c. nie została zachowana. W konsekwencji niezachowanie tej formy szczególnej skutkuje nieważnością czynności prawnej z mocy art. 73 § 2 zd 1 k.c.

Sądowi z urzędu wiadomym jest, że Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w dniu 28 stycznia 2013 r. wydał decyzję (znak BOI-10-782-WP-629/12) uchylającą decyzję Ministra Infrastruktury z 19 marca 2010 r. (znak BO1u/782=R-435/09) w części dotyczącej odmowy stwierdzenia nieważności decyzji Wojewody (...) z 28 września 2000r., (znak GN.VI- (...)) w zakresie jej pkt. I oraz poprzedzającej ją decyzji Starosty (...) z 31 maja 2000 r. (znak. GN.II. (...))w części dot. pkt. 1,4,5 – dotyczących zwrotu nieruchomości. Następnie 25 lutego 2013 r. Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej wydał decyzję (znak. BOI-10-782-P-150/13) uchylającą decyzję Ministra Infrastruktury z 17 września 2009 r. (znak BO1u/782-WP-435/09) i stwierdził nieważność decyzji Wojewody (...) z 28 września 2000 r. (znak GN/VI.- (...)) oraz poprzedzającej ją decyzji Starosty (...) z 31 maja 2000 r. (znak GN.II. (...)) w zakresie pkt. 2 i 3, dotyczących rozliczeń z tytułu zwrotu nieruchomości. Okoliczności te zawarte są w aktach sprawy tut. Sądu do sygn. I ACa 656/13 dotyczącej skargi wniesionej przez R. K. i T. K. o wznowienie innego postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 kwietnia 2012 r. sygn. akt I ACa 373/12.

Skarżąca wnioskiem z dnia 22 stycznia 2013 r. (k. 2 akt sprawy I ACo 12/13) skierowanym do Sadu Apelacyjnego w Krakowie wniosła o ustanowienie adwokata z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 czerwca 2011 r., sygn.

akt I ACa 405/11 oraz o zwolnienie od kosztów w postępowaniu wywołanym skargą. Sąd Apelacyjny w Krakowie postanowieniem z dnia 20 lutego 2013 r. zwolnił R. K. od opłaty sądowej od skargi o wznowienie postępowania oraz ustanowił dla niej adwokata z urzędu (k. 16 akt I ACo 12/13).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wznowienie postępowania stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń; polega na ponownym rozpoznaniu sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem co do istoty sprawy, jeżeli występują oznaczone w ustawie przyczyny.

Wskazany przez skarżącą przepis art. 403 § 2 k.p.c. dopuszcza wznowienie w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Wznowienie postępowania na podstawie art. 403 § 2 KPC jest dopuszczalne jedynie w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, który dotyczy "tego samego stosunku prawnego", tzn. gdy przedmiotem rozstrzygnięcia w tym wyroku są te same prawa i obowiązki, dotyczące tych samych podmiotów, wynikające z określonych norm prawnych, które pomiędzy nimi były przedmiotem rozstrzygnięcia w postępowaniu, którego wznowienia dotyczy skarga (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1999 r., III AO 10/99).

Skarżąca powołała się na przepis art. 403 § 2 k.p.c. i twierdzi w szczególności, że „wykryła” prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 listopada 2012 r. sygn. akt I ACa 1015/12 ustalający, że umowa sprzedaży przedmiotowej nieruchomości zawarta pomiędzy B. i S. F., a Skarbem Państwa działającym przez Naczelnika Miasta S. w dniu 17 lipca 1974 r. jest nieważna, z powodu niezachowania notarialnej formy czynności prawnej. Okoliczność ta nie może jednak prowadzić do wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 czerwca 2011 r., sygn. akt I ACa 405/11. Wskazać bowiem należy, że w tym ostatnim postępowaniu skarżąca, występująca tamże w charakterze powódki kwestionowała przesłanki zawarcia przez B. i S. F. ze Skarbem Państwa reprezentowanym przez Naczelnika Miasta S. umowy z dnia 17 lipca 1973 r. zawartej w trybie ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, mocą której sprzedali nieruchomość położoną w S. przy ulicy (...). S. (...) (obecnie ulica (...)), oznaczoną jako parcela nr (...) o powierzchni 82m², a to z powodu błędu, który miał istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy zwrotu nieruchomości na rzecz spadkobierców właścicieli nieruchomości. Innymi słowy, że podstawa zwrotu nieruchomości spadkobiercom pp. F. przez Gminę S. jest niewłaściwa z powodu oparcia umowy sprzedaży nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) przy d. ulicy (...) na niewłaściwej podstawie wywłaszczenia, pozostającej w sprzeczności z prawomocną decyzją (...) o zatwierdzeniu ogólnego planu zagospodarowania terenu inwestycji – terenu sektora nr (...) na S. w S., zgodnie z którym przejście piesze oraz podjazd dla wózków dziecięcych do przychodni miał znajdować się nie od ulicy (...), ale od ulicy (...), czyli o ustalenie, iż decyzja o zwrocie nieruchomości została wydana bez podstawy prawnej; a także o ustalenie w trybie art. 189 k.p.c., że przeniesienie własności działki nr (...) na spadkobierców byłych właścicieli jest bezskuteczne z powodu wady, jaką dotknięta jest decyzja o zwrocie – z powodu jej niewykonalności.

W sytuacji zatem, gdy powołanym przez skarżącą wyrokiem z dnia 12 listopada 2012 r. sygn. akt I ACa 1015/12 Sąd Apelacyjny w Krakowie zmieniając zaskarżony wyrok Sądu i instancji ustalił, że umowa sprzedaży przedmiotowej nieruchomości zawarta pomiędzy B. i S. F., a Skarbem Państwa działającym przez Naczelnika Miasta S. w dniu 17 lipca 1974 r. jest nieważna, z powodu niezachowania notarialnej formy czynności prawnej, to należy uznać, że tym bardziej stwierdzenie nieważności aktu notarialnego, na podstawie którego Gmina S. stała się właścicielem nieruchomości spowodowało, że obecnie nie budzi wątpliwości, że ten podmiot nie był w ogóle właścicielem przedmiotowej nieruchomości. Innymi słowy, na skutek stwierdzenia nieważności umowy z dnia 17 lipca 1973 r. nieruchomość ta była nieprzerwanie własnością najpierw pp. F., a następnie ich spadkobierców, a w końcu B. P. (1). Zatem to nie zwrot nieruchomości poprzednim właścicielom a brak tytułu do tej nieruchomości spowodował, że Gmina S. nie była właścicielem ex tunc tj. już z dniem 17 lipca 1974 r.

W konsekwencji również pozostałe argumenty nie mogły odnieść zamierzonego skutku, jako irrelewantne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Końcowo należy zaznaczyć, że wbrew zarzutowi zawartemu w odpowiedzi na skargę, skarga została wniesiona z zachowaniem trzymiesięcznego terminu określonego w art. 407 § 1 k.p.c., gdyż skarżąca w piśmie z dnia 22 stycznia 2013 r. (data nadania pisma w placówce pocztowej) wniosła o przyznanie jej pełnomocnika z urzędu celem wniesienia skargi o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 czerwca 2011 r., sygn. akt I ACa 405/11 oraz o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu wywołanym skargą. Niewątpliwie tym wnioskiem podjęła działania procesowe w celu zainicjowania właściwego postępowania skargowego. Na skutek złożonego wniosku Sąd Apelacyjny w Krakowie postanowieniem z dnia 20 lutego 2013 r. zwolnił R. K. od opłaty sądowej od skargi o wznowienie postępowania oraz ustanowił dla niej adwokata z urzędu (k. 16 akt I ACo 12/13).

Mając na względzie wszystkie powyżej podniesione okoliczności Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji oddalając skargę na podstawie art. 412 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania wywołanego skargą o wznowienie postępowania Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie zasady słuszności wyrażonej w art. 102 k.p.c. i zasądził od skarżącej na rzecz B. P. (1) i Skarbu państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa po 2.400 złotych tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, zważywszy nie tylko trudną sytuację finansową skarżącej, udokumentowaną faktem udzielenie jej dobrodziejstwa zwolnienia od kosztów, ale też i to, że jej subiektywne przekonanie, związane z tym, że w wyniku zawirowań prawych związanych z przedmiotową nieruchomością, została wraz z mężem niesłusznie eksmitowana z tej nieruchomości, co spowodowało pogorszenie się jej sytuacji majątkowej i życiowej, w szczególności na skutek zasądzenia od niej na rzecz B. P. (1) wielotysięcznych kwot za bezumowne korzystanie z tej nieruchomości. Ta okoliczność, zdaniem Sądu Apelacyjnego wypełnia przesłankę wypadku szczególnie uzasadnionego z powołanego wyżej przepisu.

Sąd Apelacyjny nie znalazł jednak podstaw do całkowitego nieobciążania skarżącej kosztami, albowiem złożenie skargi o wznowienie stanowi zawsze jej uprawnienie a nie obowiązek. Podejmując świadomie decyzje o wniesieniu skargi o wznowienie, powinna ocenić ryzyko wiążące się z potencjalną przegraną w sprawie, i związanymi z tym konsekwencjami swojej inicjatywy procesowej tj. koniecznością ewentualnego obciążenia kosztami na rzecz przeciwnika procesowego.

Sąd Apelacyjny przyznał również ze środków Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz adw. P. Ś. kwotę 8.856 zł tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną z urzędu na rzecz skarżącej w postępowaniu wywołanym wniesioną skargą, w oparciu o treść § 19, § 2 ust. 1 i 3, § 6 pkt 7, § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).